

Op 16 januari 1995 heb ik de laatste directe nazaat van de familie Thiebout, mevrouw J.C. Kloos-Thiebout, gesproken in Bilthoven. Een zeer krasse dame van 91 jaren. Zij bevestigde voor mij vele gegevens van haar oom Jan P.G. Thiebout. (1873-1941)

J.P.G. Thiebout werd geboren op 6 maart 1873, te Zwolle, als vierde kind van een welgestelde familie. Zijn vader was advocaat te Zwolle en woonde aan een singel "Klein Wezenland" thans Burgermeester Rooyensingel.

Johannes Petrus Gerardus Thiebout studeerde, na de lagerschool en middelbareschool, enige jaren scheepsbouwkunde in Delft omstreeks 1890. Doordat hij aan zijn rechterarm en zijn rechterbeen gehandicapt was en een zwakke gezondheid bezat kon hij deze studie niet afmaken. Wel was en bleef hij geïnteresseerd in de scheepsbouw.

In 1902 lezen we voor het eerst van hem in 'Het Nederlandsche Zeewezen', en wel het volgende:

'Zwolle, dat wel eens meer op sportgebied het voorbeeld gegeven heeft van met iets nieuws voor den dag te durven komen, doet zulks nu weer op zeilgebied. Aangemoedigd door enige onderlinge handicap wedstrijden, dezen zomer gehouden met verschillende typen van vaartuigen, kwam men, op initiatief van den heer J.P.G. Thiebout, tot het plan om te doen wat men in Amerika en Engeland reeds jaren doet n.l. het laten vervaardigen van meerdere vaartuigjes van een zelfde tekening, de zogenaamde 'One desigh class'. Voor minstens zes vaartuigjes is reeds ingetekend, terwijl het aantal misschien nog tot negen vergroot wordt. De plannen en teekeningen zijn ontworpen door den heer Thiebout. Het werden midzwaard jachtjes met eene lengte van 5,50 m, eene breedte van 1,70 m, diepgang 11 cm, zwaard 1 m, zeiloppervlakte 16,36 m². De tuigage bestaat uit rolfok en gaffelzeil met patentreefinrichting.'

In 1903 trekt Thiebout naar Ouder-Amstel waar hij compagnon wordt van G. Baay, al snel komen de opdrachten en in 1905 lezen we weer in 'Het Nederlandsche Zeewezen'; 'Van de werf van de firma Baay en Thiebout te Amsterdam werd vorige week met goed gevolg te water gelaten het stalen motorjacht "Hortense", lang 10,60 m, voorzien van een 24 PK Thornycroft motor, welke het jacht een snelheid geeft van ruim 16 KM, en het zeiljacht "Harry" lang 13,80 m, als Yawl getuigd, beide voor Amsterdamse rekening; terwijl heden een stalen motorjacht, lang 9 m, voorzien van een 12 PK Thornycroft motor, bestemd voor inspectieboot voor den Waterstaat in Gallicië, van stapel liep. Verder nog diverse zeil- en motorjachten en sloepen in aanbouw.

Zo gaat het enkele jaren door de werf loopt goed maar de samenwerking met Gerben Baay gaat moeilijk, Thiebout is ontwerper en kunstenaar maar geen zakenman.

Op 16 juli 1908 richt J.P.G. Thiebout bij notaris Charles Miseroy te Amsterdam de Naamloze Vennootschap: Scheepswerf "De Amstel" te Ouder-Amstel op. In de statuten komen, voor die tijd, bekende namen voor, de kadastrale gegevens opgenomen en de plek waar de werf is gevestigd is aan de Omval te Ouder-Amstel. De juiste plek aan de Omval is op de hoek van de Ringsloot. Sinds 1741 is op die plek al een scheepstimmerwerf gevestigd. Baay woonde op de werf maar Thiebout woonde in een woonark genaamd "De Ark".

Thiebout ontwierp en bouwde niet alleen voor opdracht gevers maar ook voor zich zelf. In het tijdschrift 'The Yachting and Boating Monthly' van maart 1910 wint hij een eerste prijs met een single-hander. In de 'Watersport' van 1917 komt hij uitvoerig op deze alleen zeiler terug. Pas in 1917 word dit scheepje gebouwd en zwerft Thiebout daar weken lang mee over de Zuiderzee.

Maar voor 1910 ontwerpt hij ook al een single-Hander schip n.l. de huidige "Zeevogel" in zijn tijd genaamd "Eva". (overigens alle voor hem zelf gebouwde schepen heter "Eva" naar zijn moeder en zuster) *
 Er werden vele zeil-en motorjachten gebouwd op de werf in Ouder-Amstel. Tot 1919 gaat het zeer goed dan krijgt hij opdracht voor de bouw van een Iemsteraak aanvankelijk voor dhr. Brugsma maar voordat het schip gereed is overleed Brugsma aan de Spaanse griep in 1920, de naam zou worden Justine 2.

Kort daarop koopt dhr. Pieters uit Rotterdam het niet geheel complete casco. Maar aangezien teakhout, waar het schip van is gebouwd, zich niet zo gemakkelijk laat bewerken als eikehout moet Thiebout het schip gedeeltelijk slopen en opnieuw bouwen.

De naam van het schip wordt "Pijlstaart" (~~zie artikel in Spiegel der Zeilvaart~~

Het gaat steeds slechter met de werf en in 1923/24 stopt Thiebout en sluit de werf, hij zelfvertrekt terug naar Zwolle alwaar hij eerst bij zijn moeder, die sinds 1903 weduwe is, gaat wonen en later op kamers in de Diezestraat te Zwolle.

Wel gaat hij door met ontwerpen van schepen en geeft ook les in tekenen o.a. aan de vader van de Gebr. Kroes te Kampen.

Van beroep wordt J.P.G. Thiebout inspecteur der Algemene Bewaarplaatsen en Reclame Maatschappij, dat is het controleren van de rijwiel bewaarplaatsen bij de stations van de Nederlandse Spoorwegen en de reclameborden die daar zijn geplaatst. Zijn rayon zijn de provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland.

Op 27-II-1930 treed hij in het huwelijk, te Zwolle, met Frieda, Jacoba, Auguste Wispelweij, geboren 22-06-1882. Zij kwam uit een familie die een IJzergieterij in Zwolle had.

Thiebout behoorde in zijn tijd tot de experimentelen hij ontwierp soms gewaagde schepen.

In 1906 kreeg hij opdracht om een Friesjacht te bouwen voor de kinderen van de heer Blijdenstein te Nieuwersluis.

Aangezien hij in die tijd regelmatig contact had met Auke van der Zee te Joure heeft die hem geadviseerd hoe een Friesjacht te bouwen.

In 1914 kreeg Thiebout opdracht van dezelfde heer Blijdenstein voor het bouwen van een boeier en dit was een gewaagd ontwerp. De boeier "Ouderhoek" (naar het buiten aan de Vecht van Blijdenstein) van ruim 10 meter is nog steeds in de vaart. Het interieur is ontworpen door Lion Chachet, die meerdere motorjachten van Thiebout van een fraai interieur voorzag.

Deze drie kunstenaars in hun vak, Lion Chachet, J.P.G. Thiebout en Auke van der Zee hadden regelmatig contact wat resulteerde in samenwerking. Het interieur van de boeier "Almeri" 18 meter lang, gebouwd door Auke van der Zee, is ontworpen door Lion Chachet

In 1990 is de schrijver van dit artikel naar het Maritiem museum Prins Hendrik te Rotterdam gegaan aldaar liggen de tekeningen van Thiebout, welke door zijn weduwe aan dat museum zijn geschonken.

De heer H. Dessens, de toen malige conservator van dat museum heeft mij alle tekeningen laten zien maar helaas niets te vinden van de "Zeevogel". Wel heb ik toen afgesproken om deze tekeningen te fotograferen zodat de tekeningen voor een groter publiek toegankelijker worden. In 1991 hebben we met vier man twee dagen gewerkt om alles op film te zetten.

CUBBE

Jan van Wijlen, eigenaar van de ~~cub~~ boot "Eva" ontwerp van Thiebout 1910, heeft alles afgedrukt en de onderschriften gemaakt, die op de tekeningen staan alles is in plastic mappen geschoven en in een 23 rings band bij een gebracht.

Het Maritiem museum Prins Hendrik te Rotterdam als ook het Nederlands Scheepvaart museum te Amsterdam is door ons een compleet met alle gegevens welke tot op heden van Thiebout zijn verzameld, boek, aangeboden.

De "Zeevogel" is zover ik heb kunnen achterhalen van andere familieleden van Thiebout, gebouwd in 1908 voor hem zelf de naam was "Eva".

In 1911 verkocht aan Joh. Oost te Harderwijk deze noemde het schip "Orion" en was voor de verhuur ligplaats bleef Muiden. Van een andere nazaat van Thiebout n.l. M.M.Thiebout en haar zuster A.J.Thiebout vertelden mij al eens dat hun vader het schip regelmatig huurde en wel in de jaren 1911 tot en met 1923.

In 1924 kopen de Gebroeders Langhout het aakje en de wordt dan "Zeevogel" er wordt van nieuwjaar tot de kerst mee gezeild altijd op de Zuiderzee en later IJsselmeer.

Wim Kuyper schrijft het volgende in zijn boek "Zwervend langs de Zuiderzee."

aan zie 5^/50

Tot 1957 blijven de beide broers, met vanaf 1931 nog een vrouw, met de "Zeevogel" varen.

Eind 1957 begin 1958 komt Tonni Langhout te overlijden, Willem Langhout blijft alleen aan boord. Op een bepaalde dag hoort de heer Hamming te Huizen het gerucht dat Willem Langhout de "Zeevogel" heeft geproviandeerd met hoofdzakelijk Bokma jenever om naar IJmuiden te varen daar te schutten om samen met zijn aakje op de Noordzee te 'verdrinken'. De heer Hamming komt nog op tijd om met Willem Langhout te praten en om hem die reis uit z'n hoofd te praten. Willem Langhout en de "Zeevogel" varen niet uit, en twee dagen later overlijdt ook Willem Langhout.

Hamming wordt de nieuwe eigenaar. Die heeft al twee schepen, het jacht "De Gooilander" en de Lemsteraak "Isalania". Hij heeft voor deze schepen twee z.g.n. boeier knechten in dienst daar kwam de "Oubol", zoals Hamming vanaf dat moment de aak noemt, bij.

Jan Kos en Maas Visser onderhielden niet alleen deze schepen, met de "Oubol" mocht ook door hen gevaren worden maar voor de Huizemers kon dat alleen maar op zaterdag. Het kwam er eigenlijk op neer dat wanneer Hamming met de "Oubol" wilde varen hij dat eerst moest vragen aan de beide schippers.

Jan en Maas hadden ook al vroeg twee gasten aan boord te weten de gebroeders Hooivelt. Roel Hooivelt zou later de "Oubol" kopen in 1983, en noemde het aakje weer "Zeevogel". Samen met zijn vrouw hebben ze het schip weer de witte kleur terug gegeven. Op 7 januari kochten ^{10/20 9 x schrijven 9 x 21.5} zij de aak.

Aangezien J.P.G.Thiebout veel van zijn ontwerpen 'Amsterdams' noemde, en dit op zijn tekeningen vermeldde, hebben wij dit aakje een 'Amsterdamse-aak' genoemd, de enige in haar soort. Het is een fijn zeilschip, ook als motorschip goed te gebruiken.

We hebben met dit schip al diverse reizen gemaakt zoals Parijs, Antwerpen en Helsingör/Helsingborg, ^{EN NATUURLIJK NIET TE VERGETEN KRIS-KAAS DOOR NEDERLAND.} Het is een schip dat op zee haar mannetje staat, en zoals een spreuk van J.P.G.Thiebout luid;

"Van alle dingen door de mens gemaakt, is alleen een schip dat droomt of waakt".

Informatie uit diverse bronnen t.w. 'Ons Element', 'Het Nederlandsche Zeewezen', 'De Watersport'.

Met dank aan Mevr. J.C.Kloos-Thiebout.

Josephien Hamming.

Roel en Anita Hooivelt.

J. Brilleman